

شناسایی چالش‌های مدیریت اوقات فراغت ورزشی در بحران کووید-۱۹

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۱/۲۶ | تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۲/۰۵

محمد کشتی‌دار^۱

عادل رحمان‌پور^۲

سیدمجید حسینی^۳

مرتضی قناعت^۴

مقاله پژوهشی

چکیده

با ظهور بیماری کووید-۱۹ در جهان، بسیاری از خانواده‌ها و مدیران با چالش نحوه مدیریت اوقات فراغت ورزشی روبه‌رو شده‌اند. هدف از پژوهش حاضر شناسایی چالش‌های پیش‌روی مدیریت اوقات فراغت ورزشی در دوران بیماری کووید-۱۹ بود. روش پژوهش، از نظر پارادایم، تفسیری و، به لحاظ روش‌شناسی، کیفی است. جامعه پژوهش شامل متخصصان و استادان دانشگاه با دانش کامل در خصوص اوقات فراغت ورزشی جوامع و خبرگان سیاست‌گذار در مباحث ورزشی این بحران از ایران بودند که به روش گلوله برفی انتخاب شدند. با تعداد ۲۳ مصاحبه‌شونده، داده‌های گردآوری‌شده به اشباع نظری رسید. از میان مصاحبه‌های عمیق با خبرگان و پیشینه پژوهش، ۲۹ عبارت‌شناسایی و، با تحلیل عاملی کیو، ۷ الگوی ذهنی مشخص شد. براساس یافته‌ها، چالش‌های مدیریت اوقات فراغت ورزشی به ترتیب اولویت عبارت‌اند از توجه به مباحث اقتصادی، زیرساختی، سازمانی، امور ورزشکاران، سبک‌های زندگی و مسائل قرنطینه‌شوندگان بود. پیشنهاد می‌شود، برای برون‌رفت از این چالش‌ها، برنامه‌هایی جایگزین، با توجه به پروتکل‌های بهداشتی و راهکارهای جدید ارائه‌شده در این پژوهش، در نظر گرفته شوند.

واژگان کلیدی: الگوهای ذهنی، اوقات فراغت، چالش‌ها، کووید-۱۹

^۱. استاد مدیریت ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

^۲. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران (نویسنده مسئول)؛ adel.rahmanpour@ped.usb.ac.ir

^۳. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

^۴. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

خاستگاه اوقات فراغت و ورزش تقریباً بیش از دو هزار سال قبل در قلب جوامع بشری بوده است (Turcot, 2016). امروزه، اوقات فراغت یکی از اجزای مهم زندگی است و، به منزله حقی بشری، در ماده ۲۴ و ۲۷ اعلامیه جهانی حقوق بشر تحقق یافته است (Freire, 2012; Nawijn & Veenhoven, 2013: 193-209). اوقات فراغت در نقطه مقابل کار قرار می‌گیرد و خود به منزله هدف و نگرش مطرح می‌شود (Dumazedier, 1967). مفهوم اوقات فراغت بسیار پیچیده است و دانشمندان تاکنون نتوانسته‌اند تعریف جامع و واحدی از اوقات فراغت ارائه دهند. ادگینتون و همکاران (2003)، در کتاب مفاهیم اساسی اوقات فراغت، بیش از دویست تعریف از اوقات فراغت ذکر کرده‌اند. آنچه در تمامی تعاریف به چشم می‌خورد وقت آزاد، آزادی انتخاب و لذت کلی است (Edgington et al., 2003).

اوقات فراغت دامنه وسیعی دارد. از روش‌هایی که می‌توان با کمک اوقات فراغت بسیاری از ضعف‌ها و کمبودهای جسمانی و روانی افراد جامعه را درمان کرد همراه کردن اوقات فراغت با فعالیت‌های بدنی و ورزش است (Lear et al., 2017). اوقات فراغت همراه با فعالیت بدنی، جدا از جبران ضعف‌ها و حفظ تندرستی، نقش مؤثری در جلوگیری از غیبت، بیماری، بازنشستگی پیش از موعد و همچنین افزایش کارایی افراد برای رسیدن به اهداف سازمانی دارد (Lear et al., 2017; Warburton et al., 2006; Päivärinne et al., 2019; Kekäläinen et al., 2020). اوقات فراغت در قالب ورزش، به منزله نهادی فرهنگی، عاملی مهم برای سرزندگی، طراوت، چالاک‌ی و نشان دادن چهره بین‌المللی جوامع مطرح است. دولت‌ها روزبه‌روز بیشتر از برنامه‌ها و ابتکارهای ورزشی در فعالیت‌های اوقات فراغت استفاده می‌کنند تا اهداف خود را که شامل مشارکت اجتماعی، کاهش جنایت و تبهکاری، بازسازی شهری، ارتقای استانداردهای مدارس، کاهش چاقی و افزایش اعتبار بین‌المللی در میدان‌های سیاست‌گذاری است تحقق بخشند (Shaterian et al., 2017: 151-184).

اوقات فراغت ورزشی را می‌توان از لحاظ مکان ارائه فضای باز یا سرپوشیده، نوع (اجتماعی و انفرادی) و شدت

فعالیت (شدید و آرام) تقسیم‌بندی کرد. فعالیت‌های بدنی در اوقات فراغت از جمله فوتبال، بیلبارد، تیراندازی، دوچرخه‌سواری، ماهیگیری، سوارکاری، کوهنوردی، پیاده‌روی، اکنون به منزله صنعتی مشتری‌مدار برای رشد اقتصاد و سلامت جوامع در بسیاری از تصمیمات مدیران ورزشی مطرح است (Ebrahimi et al., 2011: 71-98). جکسون (1988)، هر عاملی را که توسط افراد درک شود و از مشارکت و لذت بردن آن‌ها در فعالیت‌های اوقات فراغت ممانعت به عمل می‌آورد به منزله محدودیت و مانع مطرح می‌کند (Jackson, 2015: 203-215). تیلور (2010) در کتاب خود بیان می‌کند که نحوه گذراندن اوقات فراغت افراد همیشه تحت تأثیر بحران‌های اقتصادی، تحولات سریع فناوری و صنعت، پیامدهای سیاسی-اجتماعی جوامع قرار می‌گیرد (Taylor, 2010). مسلماً شرایط جهانی تأثیر چشمگیری در اوقات فراغت دارد. برای مثال، اکنون بیش از ۲ سال است که کشورها با انتشار نوع جدیدی از خانواده کرونا و ویروس با نام کووید-۱۹ مواجه شده‌اند و این بحران باعث شده است که فعالیت‌های ورزشی و هواداری از برنامه اوقات فراغت خانواده‌ها حذف یا کم‌رنگ شود و یکی از تولیدکنندگان شور و نشاط در اوقات فراغت جوامع کاملاً بی‌تحرك شود. فعالیت مراکز ورزشی و تفریحی، زمین‌های بازی، پارک‌ها، کلوپ‌ها، استخرهای شنا، مناطق دیدنی، سراج‌ها، سواحل، گردشگاه‌ها، هتل‌ها، مهمان‌خانه‌ها، کمپ‌ها، بازارها، سفرها و هر نوع تجمعات انسانی در تمامی کشورها ممنوع یا محدود شده است. بزرگ‌ترین رویداد ورزشی جهان، المپیک و پارالمپیک ۲۰۲۰، به دلیل عدم امکان تجمعات انسانی، به سال ۲۰۲۱ موکول شد (Ozili & Arun, 2020) و در سال ۲۰۲۱ بدون شور و نشاط هواداران ورزشی برگزار شد. بی‌شک یکی از دارایی‌های بزرگ ورزش تماشاگران هستند (Rahmanpour et al., 2021) و تأمین محیطی سالم برای مشتریان و افراد حاضر در صنعت اوقات فراغت ورزشی اهمیت بسزایی دارد. لغو مسابقات و تعطیلی اماکن و مشاغل حوزه ورزش باعث شد حتی نحوه گذراندن اوقات فراغت

خانواده‌ها تغییر کند و خانواده‌ها برای گذراندن اوقات فراغت خود به دلیل قرنطینه به حوزه‌های غیرورزشی از جمله تماشای فیلم، کتاب‌خوانی و سبک زندگی غیرفعال کشیده شوند (Ozili & Arun, 2020). بسیاری از مردم دوست دارند در محیط‌های اجتماعی از گذراندن اوقات فراغت ورزشی خود لذت ببرند، اما در این بین سازمان‌های ورزشی، برای غنی‌سازی اوقات فراغت، کمتر برنامه مدونی دارند و بسیاری از خانواده‌ها و مدیران با چالش نحوه مدیریت گذراندن اوقات فراغت افراد جوامع روبه‌رو شده‌اند.

از سوی دیگر، بیماری کووید-۱۹ باعث شده است منبع درآمد خانواده‌های زیادی، که در حوزه اوقات فراغت ورزشی شاغل بودند، ازین برود و حتی باشگاه‌های بزرگ از جمله رنال مادرید و بارسلونا با مشکلات اقتصادی شدیدی روبه‌رو شوند. در روزها و هفته‌های اخیر، چند نفر از ورزشکاران حرفه‌ای کرونا گرفتند و قطعاً این بیماری در کیفیت ورزشکاران تأثیر منفی خواهد گذاشت و چه بسا در دوران پساکرونا هم این حوزه با استقبال کمتر مردم و ورزشکاران مواجه شود (Ibid). در واقع، رفع این‌گونه چالش‌ها و موانع حتی برای دولت‌ها هم به‌سادگی امکان‌پذیر نخواهد بود و نیاز به پژوهش و برنامه‌ریزی جدی دارد. در سال‌های اخیر، پژوهش‌های زیادی در زمینه‌های اوقات فراغت ورزشی انجام شده است و موانعی از قبیل ساعات زیاد کار، خستگی، وضعیت اقتصادی (Kim & Cho, 2015; Silva et al., 2016)؛ مسئولیت خانواده، تأیید اجتماعی، جنسیت، عوامل فرهنگی و مذهبی (Del Duca et al., 2013)؛ فقدان انگیزه (Whitehead & Lavelle, 2009; Dye & Wilcox, 2006: 115-134)؛ ناآگاهی از مزایای فعالیت‌های ورزشی (Lucas et al., 2000: 77-100; Newson & Kemp, 2007)؛ آب‌وهوای بد (Belza et al., 2004)؛ فقدان نظارت مناسب و عدم رضایت از مسئولان و نگرش منفی درباره ورزش (Forkan et al., 2006) شناسایی شدند و راهکار ارائه شده است، اما موانع و محدودیت‌های اوقات فراغت ورزشی بر اثر بحران‌های شیوع بیماری و مخصوصاً بیماری کووید-۱۹ تاکنون مطالعه نشده است و مسلماً، در گام اول، برای پیدا کردن راهکار، باید به‌طور جدی آسیب‌ها و چالش‌های پیش‌روی اوقات فراغت ورزشی در این بحران توسط خبرگان این حوزه

شناسایی شود. در این شرایط، چالش‌ها به‌منزله دو روی یک سکه می‌توانند فرصت یا تهدید به‌شمار آیند. از این‌رو، نگاه به این بحران برای مدیران اوقات فراغت ورزشی باید نگاه فرصت‌گراانه باشد؛ زیرا مشکلات به‌ناچار اتفاق می‌افتند و آسیب‌شناسی و ارائه راهکار ضرورتی مدیریتی است. لذا، با توجه به موارد ذکر شده و همچنین مرور پژوهش‌های انجام شده در خصوص محدودیت‌های اوقات فراغت ورزشی که بیشتر براساس مدل کرافورد و گدبی (1987) به عوامل درون‌فردی (ترس از آسیب، محدودیت‌های جسمی، عدم مهارت، درد و ناراحتی)، بین‌فردی (تعهدات خانوادگی، عدم شرکت و تشویق خانواده)، محیطی و ساختاری (کمبود مکان، اقتصاد ضعیف، محیط ناامن، نبود تجهیزات و ساعات کار طولانی) پرداخته شده است (Crawford & Godbey, 1987)، ضرورت دارد برای اولین بار، با بهره‌گیری مناسب از تجربیات، نظرها و پیشنهادها خبرگان صاحب‌نظر در این زمینه، پژوهشی تحت عنوان شناسایی چالش‌های پیش‌روی اوقات فراغت ورزشی کشور ایران در بحران کووید-۱۹ به‌منزله شاخصی برای اوقات فراغت ورزشی جوامع بین‌المللی درگیر در بحران کووید-۱۹ و تحقیقات آینده انجام شود. از این‌رو، هدف از پژوهش حاضر شناسایی چالش‌های بیماری کووید-۱۹ برای مدیریت اوقات فراغت ورزشی با استفاده از روش‌شناسی کیو در کشور ایران است و بررسی می‌شود که چه چالش‌هایی پیش‌روی مدیریت اوقات فراغت ورزشی در بحران کووید-۱۹ وجود دارد و ذهنیت خبرگان آن‌ها را چگونه ارزیابی و دسته‌بندی می‌کنند.

مبانی نظری پژوهش

امروزه، نحوه گذراندن اوقات فراغت چنان اهمیتی دارد که از آن به‌مثابه آینه فرهنگ جوامع یاد می‌شود (Rabani et al., 2010). چگونگی گذراندن اوقات فراغت افراد يك جامعه تا حد زیادی برگرفته از ویژگی‌های فرهنگی و میزان توسعه‌یافتگی آن جامعه است (Ebrahimi et al., 2011). در همین خصوص، اکثر پژوهشگران اوقات فراغت را با توجه به شیوه‌ها و ابزار مورد استفاده در آن تقسیم‌بندی کرده‌اند. برخی شیوه‌های گذران اوقات فراغت را به‌صورت فردی و جمعی و برخی آن را به‌صورت فعال و غیرفعال در نظر گرفته‌اند. سازمان ملی جوانان

(2002)، هم‌زمان از هر دو شیوه تقسیم‌بندی نحوه گذران اوقات فراغت جوانان کشور استفاده کرده است و، از ترکیب این دو، طبقه‌بندی شیوه‌های گذران اوقات فراغت به صورت جدول زیر به دست آمد.

جدول ۱: طبقه‌بندی شیوه‌های گذراندن اوقات فراغت

غیرفعال	جمعی		فرد
	ب	الف	
فعال	د	ج	

با توجه به شکل ۱، چهار نوع شیوه گذران اوقات فراغت به دست می‌آید: الف) شیوه‌های فردی و غیرفعال گذران اوقات فراغت مانند تماشای تلویزیون، درازکشیدن و استراحت کردن، گوش دادن به موسیقی و رادیو، استفاده از رایانه و فضای مجازی، کتاب‌خوانی و استفاده از نشریات؛ ب) شیوه‌های جمعی و غیرفعال گذران اوقات فراغت مانند تماشای مسابقات ورزشی و صحبت با افراد خانواده؛ ج) شیوه‌های فردی و فعال گذران اوقات فراغت مانند امور خیریه، بازدید از نمایشگاه‌ها و موزه‌ها، قدم‌زدن در کوچه و پارک، انجام کارهای هنری و ورزشی و غیره و د) شیوه‌های جمعی و فعال گذران اوقات فراغت مانند بازی و ورزش گروهی، رفتن به پیک‌نیک، کوهنوردی دسته‌جمعی؛ از سوی دیگر، ۶ عامل اصلی در نحوه گذراندن اوقات فراغت به صورت مستمر تأثیرگذارند که عبارت‌اند از عوامل اخلاقی، انسانی، محیطی، فناوری، مالی و مدیریتی (Mir mohamad tabar, 2015) که در این پژوهش نیز از این تقسیم‌بندی برای دسته‌بندی داده‌های جمع‌آوری شده از طریق منابع کتابخانه‌ای و مصاحبه‌های خبرگان بهره‌گیری شد.

پیشینه پژوهش

در این بخش، به چند مورد از پژوهش‌های مرتبط که در بخش جمع‌آوری منابع کتابخانه‌ای و جمع‌بندی این تحقیق از آن‌ها وام گرفته شده اشاره‌ای کوتاه خواهد شد.

درویدیان و همکاران (2021)، در تحلیل موانع شرکت کارمندان زن در برنامه‌های اوقات فراغت با تأکید بر فعالیت نشان دادند که نگرش نامناسب همکاران به ورزش بانوان، درآمد پایین کارمندان، کمبود مربیان زن کارآزموده، ممانعت خانواده

از شرکت در فعالیت‌های ورزشی، نبودن تشکیلات ورزشی در محل کار و ضعف اطلاع‌رسانی اداره از مهم‌ترین موانع بانوان کارمند شهر تهران هستند (Doroudian et al., 2021). حاجی‌پور و همکاران (2021)، در پژوهش خود با عنوان «بررسی موانع اوقات فراغت سالمندان شهر زابل» نشان دادند که موانع ساختاری و مدیریتی، محیطی، فرهنگی و اجتماعی، فردی، روان‌شناختی و محدودیت زمانی در اولویت اول تا ششم موانع گذران اوقات فراغت در شهر زابل هستند (Hajipour et al., 2021). پوررنجبر و همکاران (2014)، در پژوهش خود، موانعی نظیر موانع فردی، ساختاری و فرهنگی - اجتماعی را به منزله موانع مشارکت در فعالیت‌های بدنی اوقات فراغت معلولان وابسته به ویلچر جنوب شرق کشور عنوان کردند (Pourranjbar et al., 2014).

رحمان‌پور و همکاران (2021)، در پژوهشی، چالش‌های فعالیت‌های ورزشی در دوران بیماری کووید-۱۹ را در ۷ الگوی ذهنی متمایز، به ترتیب، الگوی ذهنی اقتصاددانان، الگوی ذهنی زیرساخت‌ها، الگوی ذهنی سازمانی، الگوی ذهنی فرهنگ‌گرا، الگوی ذهنی رویدادها، الگوی ذهنی ورزشکاران و الگوی ذهنی رسانه‌ها دسته‌بندی کردند (Rahmanpour et al., 2021). لین و همکاران (2021)، در پژوهش خود، به تأثیرات رفع موانع اوقات فراغت پرستاران در دوران کووید-۱۹ پرداختند و نشان دادند که، هرچه رضایت شغلی آن‌ها بیشتر باشد، تمایل آن‌ها برای ماندن در شغل بیشتر است. درحالی‌که، هرچه موانع اوقات فراغت و مشکلات سلامت جسمی و روانی بیشتر باشد، تمایل آن‌ها برای ترک شغل بیشتر است (Lin et al., 2021). اشتاینهارت و همکاران (2021) به بررسی تسهیل‌کننده و موانع درک‌شده برای مشارکت در فعالیت‌های اوقات فراغت کودکان دارای معلولیت از دیدگاه والدین و فرزندان پرداختند. از دیدگاه فرزندان، دوستی و لذت خود به منزله تسهیل‌کننده اصلی مشارکت و بیشتر عوامل محیطی به منزله مانع شناسایی شدند و حمایت والدین به منزله مهم‌ترین تسهیل‌کننده از دیدگاه والدین بود (Steinhardt et al., 2021). مت روزلی و همکاران (2018)، در پژوهشی، به بررسی موانع مشارکت افراد آسیب‌دیده نخاعی در فعالیت‌های بدنی اوقات فراغت پرداختند و نشان دادند سه عامل تجهیزات ورزشی گران‌قیمت، درد و

امکانات غیر قابل دسترس از مهم ترین موانع در کشور مالزی است و عواملی نظیر سن، قومیت، نگرانی های بهداشتی و کمبود حمل و نقل پیش بینی کننده های مهم در احتمال شرکت در فعالیت های بدنی با شدت متوسط هستند (Mat Rosly et al., 2018).

روش پژوهش

پژوهش حاضر، از حیث هدف، کاربردی و، از نظر نحوه گردآوری داده ها، توصیفی پیمایشی و از نوع پژوهش های آمیخته (کیفی - کمی) با روش شناسی کیو است. روش کیو روشی است که پژوهشگر را قادر می سازد، در مرحله اول، ادراک ها و عقاید فردی را شناسایی و طبقه بندی کند و، در مرحله دوم، به دسته بندی گروه های افراد بر اساس ادراک هایشان بپردازد (Kashtidar et al., 2020). هدف اصلی این روش آشکار ساختن الگوهای گوناگون تفکر است، نه شمارش تعداد افرادی که تفکرات متفاوتی دارند (Lew, 2007). تحقیقات مبتنی بر روش کیو پایه و اساس مطالعات آینده را تشکیل می دهد (Shen et al., 2020). تعداد فراوانی از محققان مطالعاتی با روش شناسی کیو در خصوص شناسایی چالش های بازاریابی ورزشی (Kashtidar et al., 2020) و شناسایی دیدگاه های متناقض در مدیریت رویدادها (Phi et al., 2014) در مدیریت ورزشی انجام داده اند. روش شناسی کیو در این پژوهش در پنج مرحله اجرا شده است: ۱- ایجاد فضای گفتمان و انتخاب نمونه کیو؛ ۲- انتخاب مشارکت کنندگان ارزش گذاری کیو؛ ۳- تکمیل ارزش گذاری نمودارهای کیو؛ ۴- تعیین میزان هم بستگی و تجزیه و تحلیل عاملی؛ ۵- تفسیر عامل ها و الگوهای ذهنی. گردآوری عبارت های مربوط به فضای گفتمان از طریق گزارش های سازمان بهداشت جهانی، ستاد ملی کرونا در ورزش کشور، روزنامه ها، گزارش ها معتبر فضاهای مجازی و همچنین مصاحبه آنلاین (به دلیل شرایط قرنطینه) با متخصصان و استادان دانشگاه آگاه به اوقات فراغت ورزشی و خبرگان سیاست گذار در مباحث ورزشی کشور در این بحران به دست آمد. با استفاده از روش نمونه گیری گلوله برفی با تعداد ۲۳ مصاحبه شونده، داده های گردآوری شده به اشباع

نظری رسید. صاحب نظران معتقدند در مصاحبه هایی که با دقت هدایت شده باشند و انتخاب افراد به صورت تکاملی و تعاقبی باشد می توان با حدود ۱۰ مشارکت کننده نیز به نقطه اشباع رسید (Purezzat & Hidari, 2011: 49-62). مصاحبه های آنلاین به صورت عمیق با سؤالات باز و نیمه ساختاریافته در میانگین ۵۰ دقیقه از طریق نرم افزار اسکایپ انجام و ذخیره سازی شد. پس از تحلیل اطلاعات مصاحبه ها، تعداد ۴۱ گزاره در قالب مجموعه کیوی پژوهش استخراج شد و، پس از ارسال مجموعه کیوی پژوهش به ۸ نفر از خبرگان مصاحبه شونده، گزاره های مشابه، تکراری و کمتر مرتبط حذف شدند و در نهایت تعداد ۲۹ گزاره، به منزله معرف فضای گفتمان، نمونه کیوی این پژوهش را تشکیل دادند. در خصوص تعداد گزاره ها، یاسینی و همکاران (2017) تعدادی بین ۲۰ تا ۶۰ عبارت و دونر (2004) تعداد ۲۰ تا ۱۰۰ گزاره را معقول می دانند (Yasini et al., 2017: 13-40; Donner, 2004). برای مرحله دوم، بر اساس اهمیت موضوع، تعداد ۱۴ نفر از خبرگان مرحله اول، با توجه به سن، جنسیت، سابقه کار، نوع اشتغال، سابقه مدیریت و تجربه شخصی، به منزله مشارکت کنندگان ارزش گذاری کیوی این پژوهش انتخاب شدند. تعداد مشارکت کنندگان می تواند بین ۱۰ تا ۵۰ نفر باشد (Kashtidar et al., 2020). در مرحله سوم، مشارکت کنندگان نمونه های کیو را به روش توزیع اجباری و متناسب با طرز فکرشان در جدول کیو مرتب کردند. نمودار کیو برای ۲۹ عبارت پژوهش به گونه ای تنظیم شد که توزیع نرمال داشته باشد و بتواند عبارات را از بیشترین تأثیر (+۴) تا کمترین تأثیر (-۴) رتبه بندی کند. نحوه مرتب سازی کارت ها بدین ترتیب است که ابتدا از مشارکت کنندگان خواسته شد کارت ها را به سه دسته (کارت های تأثیرات مثبت، تأثیرات منفی و بی تأثیر) تقسیم و سپس، با توجه به دستورالعمل نمودار کیو، در خانه های مربوطه قرار دهند. در جدول ۲، نمونه ای از دسته بندی کارت های کیو توسط مشارکت کنندگان در قالب جدول شبه نرمال آورده شده است.

جدول ۲: نمونه‌ای از مرتب‌سازی توزیع کارت‌های کیو

پیوستار نزدیک به بیشترین تأثیر			بی تأثیر			پیوستار نزدیک به کمترین تأثیر		
+۴	+۳	+۲	+۱	۰	-۱	-۲	-۳	-۴
۱	۴	۱۷	۲	۶	۱۴	۱۸	۲۳	۲۸
۵	۱۳	۲۰	۳	۸	۱۵	۲۱	۲۵	۲۹
	۲۶	۲۴	۷	۱۰	۱۶	۲۲	۲۷	
			۹	۱۱	۱۹			
				۱۲				

قابلیت عبارات برای نشان دادن ذهنیت آنان را نشان می‌داد روایی صوری پژوهش را تأیید کرد. پایایی پژوهش نیز از روش آلفای کرونباخ $0/83$ به دست آمد که بیانگر قابلیت اعتماد بالای عبارات‌های نمونه کیو و نتایج مرتب‌سازی آن‌ها در نمودار کیو است.

یافته‌های پژوهش

در این پژوهش، سعی شد موانع موجود بر سر راه مدیریت اوقات فراغت کشور برای تعمیم بخشیدن آن به فعالیت‌های اوقات فراغت آحاد مردم بررسی و تجزیه و تحلیل شود. بر این اساس، جدول ۲ ویژگی‌های افراد خبره مصاحبه‌شونده را نشان می‌دهد.

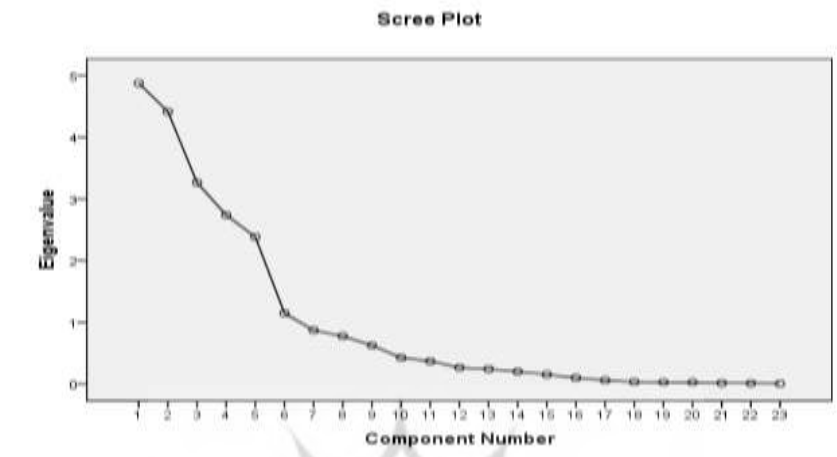
جدول ۳: توصیف ویژگی‌های فردی مصاحبه‌شوندگان

متغیرهای شخصی	تعداد	درصد واقعی
جنسیت	مرد	۱۴ / ۶۰/۸۶
	زن	۹ / ۳۹/۱۳
سن	۳۰ تا ۴۰ سال	۵ / ۲۱/۷۳
	۴۱ تا ۵۰ سال	۸ / ۳۴/۷۸
	۵۱ تا ۶۰ سال	۶ / ۲۶/۰۸
	بیشتر از ۶۰ سال	۴ / ۱۷/۳۹
وضعیت تأهل	مجرد	۳ / ۱۳/۰۴
	متاهل	۲۰ / ۸۶/۹۵
مدرک تحصیلی	لیسانس	۰
	فوق لیسانس	۲ / ۸/۶۹
	دکتری	۲۱ / ۹۱/۳۰
سابقه مدیریت ورزشی	۴ تا ۷ سال	۱۱ / ۴۷/۸۲
	۸ تا ۱۰ سال	۵ / ۲۱/۷۳
	۱۱ سال به بالا	۷ / ۳۰/۴۳
بالاترین سطح مدیریت ورزشی	دانشگاهی	۴ / ۱۷/۳۹
	استانی	۷ / ۳۰/۴۳
	کشوری	۹ / ۳۹/۱۳
	بین‌المللی	۳ / ۱۳/۰۴

بالاتر از یک شناسایی شدند که این ۶ عامل چیزی حدود ۸۱/۸۶۴ درصد از عامل‌ها را تبیین می‌کنند (شکل ۱).

برای تعیین تعداد مطلوب مؤلفه‌ها از نمودار سنگ‌ریزه^۱ استفاده شد. این نمودار بیانگر تغییرات مقادیر ویژه درخصوص عامل‌ها است. با توجه به دیدگاه خبرگان، مجموعاً ۶ عامل

شکل ۱: نمودار سنگ‌ریزه (اسکری) الگوهای ذهنی خبرگان

تعریف کرد. روش مؤلفه‌های اصلی از رایج‌ترین شیوه‌های استخراج عامل‌ها برای انجام مرحله ابتدایی تحلیل عاملی کیو است. میزان واریانس هر الگوی ذهنی و مقدار ویژه آن در جدول ۴ تعیین شده است.

فرایند تحلیل کیو مانند تحلیل عاملی اکتشافی دو مرحله دارد. ابتدا، استخراج عامل‌ها و سپس چرخش آن‌ها به گونه‌ای که قابل تفسیر باشند. استفاده از مرحله دوم در صورتی ضرورت دارد که عامل‌های حاصل از اولین مرحله به راحتی قابل تفسیر نباشند، یعنی نتوان آن‌ها را به منزله ذهنیت‌های مشخصی

جدول ۴: میزان واریانس تبیین شده هر عامل یا الگوی ذهنی و مقدار ویژه آن

تعداد الگوهای ذهنی پژوهش	جمع کل	درصد واریانس	واریانس تجمعی
الگوی ذهنی اول: اقتصادگرایان	۳/۹۹۳	۱۷/۳۶۰	۱۷/۳۶۰
الگوی ذهنی دوم: زیرساخت گرایان	۳/۸۱۴	۱۶/۵۸۳	۳۳/۹۴۴
الگوی ذهنی سوم: سازمان‌گرایان	۳/۴۷۷	۱۵/۱۱۶	۴۹/۰۶۰
الگوی ذهنی چهارم: ورزش‌گرایان	۲/۹۰۸	۱۲/۶۴۲	۶۱/۷۰۱
الگوی ذهنی پنجم: غیرفعالان	۲/۶۸۸	۱۱/۶۸۹	۷۳/۳۹۰
الگوی ذهنی ششم: قرنطینه‌گرایان	۱/۹۴۹	۸/۴۷۴	۸۱/۸۶۴

ویژه در محور عمودی X نشان داده می‌شود، به طوری که، با حرکت به سمت راست، از مقادیر ویژه نیز کاسته می‌شود.

^۱ این آزمون یکی از معروف‌ترین روش‌های گرافیکی برای انتخاب تعداد مناسب عامل‌ها در تحلیل عاملی اکتشافی از روی مقادیر ویژه است. این آزمون نتایج را در قالب نمودار نشان می‌دهد که، در آن، عامل‌ها یا مؤلفه‌ها در محور افقی Y و مقادیر

همان‌طور که گفته شد، برای چالش‌های پیش‌روی اوقات فراغت ورزشی در بحران کووید-۱۹، در مرحله اول، ۴۱ عامل منحصر به فرد شناسایی شد که، بعد از نظرسنجی با خبرگان، تعداد ۲۹ گزاره تأیید شد. جدول ۵ چالش‌های پیش‌روی مدیریت اوقات فراغت ورزشی کشور در بحران کووید-۱۹ را به تصویر می‌کشد.

جدول ۵: نمونه‌های کیو در پژوهش حاضر

کد	عبارات نمونه کیو
۱	تعطیلی اماکن و رویدادهای ورزشی
۲	تعطیلی کلاس‌های اوقات فراغت در نهادهای گوناگون (مانند دانشگاه‌ها و آموزش و پرورش)
۳	عدم آمادگی سازمان‌های ورزشی برای مقابله با چنین بحرانی
۴	نبود برنامه‌های مدون آموزشی و ورزشی در صداوسیما و دیگر سازمان‌ها
۵	ضرر و زیان مالی به مالکان فضاهای تفریحی و گردشگری ورزشی
۶	تأثیر منفی اقتصادی کرونا در خانواده‌ها و، به تبع آن، در اوقات فراغت آن‌ها
۷	نبودن تجهیزات مناسب ورزشی برای بیشتر افراد با هدف ورزش کردن در منازل (مانند دمبل و طناب).
۸	موانع جنسیتی (مثلاً، خانم‌ها در این ایام نمی‌توانند به راحتی در محوطه آپارتمان‌ها ورزش کنند)
۹	کمبود وسایل نقلیه و حمل و نقل به اماکن فراغتی ورزشی
۱۰	افزایش امراض جسمانی از قبیل چاقی و اضافه وزن در بین مردم به واسطه دوری از ورزش
۱۱	احتمال آسیب دیدگی افراد به خاطر انجام فعالیت‌های ورزشی غیراستاندارد در منزل و غیره
۱۲	افت عملکرد بازیکنان آماتور
۱۳	مخالفت اعضای خانواده با ورزش فرزندان در محیط بیرون از جمله پارک و کوه
۱۴	عدم امکان برقراری ارتباط با دوستان و همسالان برای انجام ورزش‌های فراغتی
۱۵	בלاتکلیفی در بین علاقه‌مندان به ورزش و تفریح
۱۶	نداشتن انگیزه و حوصله کافی برای گذران اوقات فراغت به صورت فعالیت‌های ورزشی
۱۷	ممانعت از رفتن هواداران ورزشی به ورزشگاه‌ها
۱۸	گرایش بیش از حد افراد به بازی‌های مجازی در اوقات فراغت در مقایسه با گذشته و تغییر سبک زندگی فعال به غیرفعال
۱۹	کمبود امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در محیط‌های اوقات فراغت ورزشی متناسب با رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی و پروتکل‌های بهداشتی
۲۰	عدم برنامه‌ریزی مناسب دولت در این زمینه
۲۱	بیکار شدن گزارشگران و مجریان ورزشی
۲۲	بیکار شدن پرسنل اماکن تفریحی ورزشی
۲۳	استرس، دل‌واپسی و ترس حاکم بر مردم به خاطر شیوع این بیماری
۲۴	افسردگی و گوشه‌گیری ناشی از کرونا
۲۵	کم‌رنگ شدن فعالیت‌های فراغتی خانواده‌ها به سبب فشارهای روحی روانی کرونا
۲۶	آسیب به اماکن ورزشی سرپوشیده به دلیل عدم نظارت‌های صحیح در دوران تعطیلی
۲۷	ضرر و زیان به فروشندگان و تولیدکنندگان لوازم ورزشی
۲۸	عدم امکان انجام بسیاری از فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی از جمله فعالیت‌های گروهی
۲۹	پایین آمدن میزان شادی، نشاط در جامعه ورزش کشور

شیوه واریماکس از شیوه‌های معمول چرخش متعامد عوامل به‌شمار می‌رود. در این پژوهش نیز، برای قابل تفسیر بودن عامل‌ها، از چرخش متعامد واریماکس استفاده شده است که نتایج آن، در جدول ۶، قابل مشاهده است.

جدول ۶: دسته‌بندی شش‌گانه الگوهای ذهنی مشارکت‌کنندگان

مشارکت‌کننده	الگوهای ذهنی					
	الگوی ذهنی ۱	الگوی ذهنی ۲	الگوی ذهنی ۳	الگوی ذهنی ۴	الگوی ذهنی ۵	الگوی ذهنی ۶
P1	۰/۱۸۱	۰/۷۷۲	-۰/۰۱۲	۰/۱۵۲	۰/۰۵۹	-۰/۱۸۲
P2	۰/۰۷۱	-۰/۱۲۴	۰/۰۵۳	-۰/۱۲۸	۰/۹۵۰	-۰/۰۵۴
P3	۰/۹۷۶	-۰/۰۶۲	-۰/۱۰۸	-۰/۰۱۱	۰/۰۵۴	۰/۰۱۱
P4	-۰/۰۳۷	۰/۷۰۶	-۰/۱۱۲	-۰/۱۲۹	-۰/۳۳۶	-۰/۱۷۷
P5	-۰/۰۳۷	-۰/۱۴۲	۰/۹۶۳	۰/۰۲۸	-۰/۰۶۸	۰/۰۵۹
P6	۰/۰۱۴	-۰/۰۰۶	۰/۱۶۲	۰/۹۱۷	-۰/۱۰۵	-۰/۰۳۱
P7	-۰/۱۶۳	۰/۷۶۵	-۰/۰۸۳	۰/۰۴۸	-۰/۲۶۹	۰/۰۴۷
P8	-۰/۲۴۰	-۰/۳۴۷	۰/۰۹۳	۰/۰۴۷	-۰/۲۵۳	۰/۷۶۲
P9	۰/۹۶۴	-۰/۰۵۷	-۰/۰۰۶	-۰/۰۳۰	۰/۰۴۳	-۰/۰۹۸
P10	۰/۹۴۵	-۰/۰۵۸	-۰/۲۰۰	-۰/۰۱۹	-۰/۰۵۷	۰/۰۵۲
P11	۰/۰۰۹	۰/۰۱۱	-۰/۰۵۷	-۰/۳۷۲	۰/۶۸۰	-۰/۲۱۴
P12	-۰/۱۳۶	۰/۷۵۰	۰/۰۰۶	-۰/۰۰۹	-۰/۱۲۵	-۰/۰۳۰
P13	۰/۰۰۰	۰/۸۱۷	۰/۰۰۳	-۰/۰۸۸	۰/۱۲۵	-۰/۰۴۷
P14	-۰/۱۵۲	-۰/۱۶۶	۰/۸۹۶	۰/۰۴۴	۰/۰۲۹	۰/۱۶۷
P15	-۰/۱۳۴	-۰/۰۲۱	۰/۹۴۲	-۰/۰۳۵	-۰/۰۴۷	-۰/۰۴۵
P16	۰/۰۳۸	-۰/۱۲۳	۰/۰۳۲	-۰/۱۰۶	۰/۹۴۸	-۰/۰۶۹
P17	۰/۹۴۶	-۰/۰۸۱	-۰/۱۱۰	-۰/۰۵۹	۰/۱۰۳	۰/۱۱۱
P18	-۰/۰۱۷	-۰/۱۱۶	۰/۱۹۰	-۰/۱۹۹	-۰/۱۴۱	۰/۸۹۴
P19	-۰/۰۵۶	۰/۰۳۲	۰/۰۳۹	۰/۹۴۴	-۰/۱۵۱	-۰/۱۵۵
P20	-۰/۰۹۳	۰/۱۲۹	۰/۸۲۵	۰/۱۶۱	۰/۱۴۶	-۰/۰۱۷
P21	۰/۳۳۱	۰/۰۲۷	-۰/۱۰۷	-۰/۰۹۲	۰/۰۲۸	۰/۵۹۶
P22	-۰/۱۰۲	۰/۸۰۸	-۰/۰۴۲	۰/۱۱۸	۰/۰۶۰	-۰/۰۲۴
P23	-۰/۰۷۶	۰/۰۶۱	-۰/۰۲۶	۰/۹۲۸	-۰/۱۸۹	-۰/۰۷۳

با توجه به هدف مطالعه کیو و معیار تفسیرپذیری بودن عامل‌ها، تعداد شش الگوی ذهنی درباره چالش‌های پیش‌روی اوقات فراغت ورزشی در دوره بیماری کووید-۱۹ کشف و شناسایی شد و، به دلیل اشتراک نظرها و عقاید مشترک، در دسته‌بندی‌های مجزا قرار گرفتند. در جدول ۷، الگوهای ذهنی ساخته‌شده از نمونه‌های کیو و مشارکت‌کنندگان در هر الگوی ذهنی، به ترتیب اولویت، آورده شده است.

جدول ۷: اولویت‌بندی و شناسایی الگوهای ذهنی خبرگان

الگوی ذهنی	عوامل کیو	کدهای کیو	خبرگان (مشارکت‌کنندگان)
اقتصادگرایان	ضرر و زیان مالی به مالکان فضاهای تفریحی و گردشگری	Q5	P3-P9-P10-P17-
	تأثیر منفی اقتصادی کرونا در خانواده‌ها و، به تبع آن، در اوقات فراغت آن‌ها	Q6	
	کمبود وسایل نقلیه بهداشتی برای عزیمت به اماکن فراغتی ورزشی	Q9	
	بیکارشدن گزارشگران و مجریان ورزشی	Q21	
	بیکارشدن پرسنل اماکن تفریحی ورزشی و گردشگری	Q22	
	آسیب به اماکن ورزشی سرپوشیده به دلیل عدم نظارت‌های صحیح در دوران تعطیلی	Q26	
	ضرر و زیان به تولیدکنندگان و فروشندگان لوازم ورزشی	Q27	
زیروساخت‌گرایان	نبودن تجهیزات مناسب در بازار برای گذراندن اوقات فراغت ورزشی در منزل	Q7	P1-P4-P7-P12-P13-P22
	نبودن فضای مناسب برای گذراندن اوقات فراغت ورزشی بانوان در محوطه آپارتمان‌ها	Q8	
	کمبود امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در محیط‌های اوقات فراغت ورزشی	Q19	
	متناسب با رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی و پروتکل‌های بهداشتی	Q1	
سازمان‌گرایان	تعطیلی کلاس‌های اوقات فراغت در نهادهای مختلف (مانند دانشگاه‌ها و آموزش و پرورش)	Q2	P5-P14-P15-P20
	عدم آمادگی سازمان‌های ورزشی برای مقابله با چنین بحرانی	Q3	
	نبود برنامه‌های مدون آموزشی و ورزشی در صداوسیما و دیگر ارگان‌ها	Q5	
	عدم برنامه‌ریزی مناسب دولت در این زمینه	Q20	
	افزایش امراض جسمانی از قبیل چاقی و اضافه‌وزن در بین مردم به واسطه دوری از ورزش	Q10	
ورزش‌گرایان	احتمال آسیب‌دیدگی افراد به خاطر انجام فعالیت‌های ورزشی غیراستاندارد در منزل و غیره	Q11	P6-P19-P23
	بلا تکلیفی در بین علاقه‌مندان به ورزش و تفریح	Q15	
	ممانعت از رفتن هواداران ورزشی به ورزشگاه‌ها	Q17	
	پایین آمدن شادی و نشاط در جامعه ورزش کشور	Q29	
	افت عملکرد بازیکنان آماتور	Q12	
	گرایش بیش‌ازحد افراد به بازی‌های مجازی در اوقات فراغت در مقایسه با گذشته و تغییر سبک زندگی فعال به غیرفعال	Q18	
غیرفعالان	عدم امکان انجام بسیاری از فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی از جمله فعالیت‌های گروهی	Q28	P2-P11-P16
	کم‌رنگ شدن فعالیت‌های فراغتی خانواده‌ها به سبب فشارهای روحی روانی کرونا	Q25	
قرظینه‌گرایان	مخالفت اعضای خانواده با ورزش فرزندان در محیط بیرون از جمله: پارک، کوه و ...	Q13	P8-P18-P21
	عدم امکان برقراری ارتباط با دوستان و هم‌سالان برای انجام ورزش‌های فراغتی	Q14	
	افسردگی و گوشه‌گیری ناشی از کرونا	Q24	
	استرس، دلواپسی و ترس حاکم بر مردم به خاطر شیوع این بیماری	Q26	
	نداشتن انگیزه و حوصله کافی برای گذراندن اوقات فراغت به صورت فعالیت‌های ورزشی	Q16	

الگوی ذهنی سوم: سازمان‌گرایان

این الگوی ذهنی دربرگیرنده چالش‌هایی از قبیل تعطیلی اماکن و رویدادهای ورزشی، تعطیلی کلاس‌های اوقات فراغت در نهادهای گوناگون (مانند دانشگاه‌ها و آموزش و پرورش)، عدم‌آمدگی سازمان‌های ورزشی برای مقابله با چنین بحرانی، نبود برنامه‌های مدون آموزشی ورزشی در صداوسیما و دیگر ارگان‌ها و عدم برنامه‌ریزی مناسب دولت در این زمینه است. براساس این الگوی ذهنی، سومین چالش اوقات فراغت ورزشی بر اثر بیماری کووید-۱۹ مربوط به سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی است و توجه به مباحث مدیریتی و ساختاری سازمان‌ها برای برون‌رفت از این الگوی ذهنی از مواردی است که برای خبرگان این گروه بسیار اهمیت دارد.

الگوی ذهنی چهارم: ورزش‌گرایان

این الگوی ذهنی دربرگیرنده چالش‌هایی از قبیل افزایش امراض جسمانی از قبیل چاقی و اضافه‌وزن در بین مردم به‌واسطه دوری از ورزش؛ احتمال آسیب‌دیدگی افراد به‌خاطر انجام فعالیت‌های ورزشی غیراستاندارد در منزل، افت عملکرد بازیکنان آماتور، بلا تکلیفی در بین علاقه‌مندان به ورزش و تفریح، ممانعت از رفتن هواداران ورزشی به ورزشگاه‌ها و پایین‌آمدن شادی و نشاط در جامعه است. خبرگان این دسته معتقدند که چالشی اساسی برای حوزه عملکردی این صنعت به‌وجود آمده است و باعث سردرگمی و بلا تکلیفی فعالان این حوزه شده است. خبرگان این گروه به سرمایه‌های انسانی، تسریع در به‌روزرسانی قوانین و اصلاح مقررات توجه بسیاری دارند.

الگوی ذهنی پنجم: غیرفعالان

براساس ذهنیت این دسته از خبرگان، چالش‌هایی از قبیل گرایش بیش‌ازحد افراد به بازی‌های مجازی در اوقات فراغت در مقایسه با گذشته و تغییر سبک زندگی فعال به غیرفعال، کم‌رنگ شدن فعالیت‌های فراغتی خانواده‌ها به دلیل فشارهای روحی روانی کرونا و عدم امکان انجام بسیاری از فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی در این دوران بیشتر حائز اهمیت است. این دسته از خبرگان بر این باورند که، برای نجات از این چالش،

با توجه به موارد ذکر شده و براساس امتیازات داده‌شده از سوی خبرگان به عوامل کیو و همچنین مصاحبه‌ها و نحوه ارزش‌گذاری کارت‌ها در نمودار کیو از سوی خبرگان، الگوی‌های ذهنی استخراج‌شده به‌ترتیب عبارت‌اند از:

الگوی ذهنی اول: اقتصادگرایان

این الگوی ذهنی دربرگیرنده چالش‌هایی از قبیل ضرر و زیان مالی به مالکان فضاهای تفریحی و گردشگری ورزشی، تأثیر منفی اقتصادی کرونا در خانواده‌ها و، به‌تبع آن، در اوقات فراغت آن‌ها، کمبود وسایل نقلیه و حمل‌ونقل به اماکن فراغتی ورزشی، آسیب به اماکن ورزشی سرپوشیده به دلیل عدم نظارت‌های صحیح در دوران تعطیلی و ضرر و زیان به فروشندگان و تولیدکنندگان لوازم ورزشی است. این الگوی ذهنی آشکارا مشکلات اقتصادی اوقات فراغت ورزشی در بحران کرونا را آشکار می‌کند و خبرگان این الگوی ذهنی به‌درستی بر چالش بسیار مهمی، به‌منزله اولویت اول، دست‌گذاشته‌اند. آنان این‌گونه فکر می‌کنند که نبود درآمد و عدم استقبال مردم از اماکن و محصولات ورزشی چالش اصلی این دوران برای اوقات فراغت ورزشی است.

الگوی ذهنی دوم: زیرساخت‌گرایان

براساس ذهنیت و دیدگاه مشارکت‌کنندگان در این الگوی ذهنی، نبود تجهیزات مناسب ورزشی برای بیشتر افراد به‌منظور انجام ورزش در منزل (مانند دمبل و طناب)، موانع جنسیتی (مثلاً، خانم‌ها به‌راحتی در این ایام در محوطه آپارتمان‌ها نمی‌توانند ورزش کنند) و کمبود امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در محیط‌های اوقات فراغت ورزشی متناسب با رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی و پروتکل‌های بهداشتی به‌منزله دومین چالش پیش‌روی اوقات فراغت ورزشی در بحران کرونا است. به عبارت دیگر، این خبرگان بر این باورند که نزدیک شدن به استانداردهای لازم سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در زیرساخت‌های اوقات فراغت ورزشی موجب افزایش استقبال از محیط‌ها و امکانات اوقات فراغت و همین‌طور توسعه آن می‌شود.

باید خلاقیت، نوآوری و روحیه مبارزه طلبی را در رگ های اوقات فراغت ورزشی تزریق کرد. بی شک این موضوع را از دو منظر می توان بررسی کرد که یکی از آن ها بحث سلامت جسم و دیگری سلامت روح و روان است. مردم باید بدانند، همان قدر که ویروس کرونا خطرناک است، کم تحرکی و افسردگی هم خطرناک است.

الگوی ذهنی ششم: قرنطینه گرایان

این الگوی ذهنی چالش هایی از قبیل مخالفت اعضای خانواده با فعالیت های ورزشی فرزندان در محیط بیرون از خانه از جمله پارک و کوه؛ عدم امکان برقراری ارتباط با دوستان و هم سالان

برای انجام ورزش های فراغتی؛ وجود استرس، دلواپسی و ترس حاکم بر مردم به خاطر شیوع این بیماری؛ نداشتن انگیزه و حوصله کافی برای گذران اوقات فراغت به صورت فعالیت های ورزشی و افسردگی و گوشه گیری ناشی از کرونا در دوران قرنطینه را شامل می شود. این الگوی ذهنی قرنطینه های خانگی را چالشی نوظهور برای اوقات فراغت ورزشی می داند. خیرگان این دسته معتقدند ترس و استرس کووید-۱۹ باعث خانه نشین شدن افراد و خالی شدن محیط های اوقات فراغت از حضور آنان شده است. آنان معتقدند، برای موفقیت در این چالش، تمامی شهروندان نیاز به آرامش ذهنی و روحی دارند.

شکل ۲: الگوهای ذهنی شناسایی شده خبرگان از چالش های اوقات فراغت ورزشی در بحران کووید-۱۹

بحث و نتیجه گیری

تحقیق حاضر با هدف شناسایی چالش های پیش روی مدیریت اوقات فراغت ورزشی کشور ایران در بحران بیماری کووید-۱۹ انجام شد. بعد از تجزیه و تحلیل کیو، شش الگوی ذهنی برای چالش های پیش روی مدیریت اوقات فراغت ورزشی به دست آمد. الگوی ذهنی اول، که به درستی مهم ترین چالش این دوران است، الگوی ذهنی «اقتصادگرایان» بود. اقتصادگرایان کسانی هستند که، به دلیل مشکلات مالی، اتمام

ذخیره نقدی و افزایش مخارج زندگی، با چالش مهمی روبه رو شده اند. این قسمت از تحقیق با پژوهش های دیگران نیز هم سو است؛ اندراد و همکاران (2019)، دل دوکا و همکاران (2013) و ریچرت و همکاران (2007)، در پژوهش های خود، سطوح اقتصادی گوناگون مردم برزیل را به منزله محدودیتی برای اوقات فراغت ورزشی برزیل معرفی می کنند (Reichert et al., 2007; Del Duca et al., 2013; Andrade et al., 2019). کرافورد و گدبی (1987) معتقدند که مشکلات اقتصادی به منزله یکی از محدودیت های مهم اوقات فراغت

ورزشی است که با توجه به ویژگی‌های جامعه‌شناختی مانند کشور، شهر و جنسیت متفاوت است (Crawford & Godbey, 1987). تحقیقات داخلی نیز هم‌سو با تحقیق حاضر و تحقیقات خارجی، عامل اقتصاد را مهم می‌دانند. فراهانی و همکاران (2017) اقتصاد را به‌منزله عامل بازدارنده پیش‌روی فعالیت‌های بانوان ورزشی استان البرز معرفی کردند (Farahani et al., 2017: 23-34)؛ مؤتمنی و همکاران (2014) یکی از موانع مؤثر پیش‌روی اوقات فراغت ورزشی بانوان را وضعیت اقتصادی و عدم سرمایه‌گذاری و توسعه اماکن ورزشی شناسایی کردند (Motameni et al., 2014). لذا، با توجه به این الگوی ذهنی، تعطیلی دائمی اماکن و مشاغل تفریحی و ورزشی به بیکار شدن صدها نفر و دوری هزاران نفر از ورزش می‌انجامد و، اگر شاغلان این حوزه هم نتوانند، به دلایل مالی و اقتصادی، دوام بیاورند، قطعاً صنعت اوقات فراغت ورزشی با بحران جدی مواجه خواهد شد. مسلماً دولت‌ها می‌توانند با حمایت خود از حوزه اوقات فراغت ورزشی، به‌منزله یکی از کسب‌وکارهای آسیب‌دیده، نگرانی‌های اقتصادی را کاهش دهند. البته، در نتایج این الگوی ذهنی باید محتاطانه عمل کرد؛ زیرا در این برهه زمانی مطمئناً مشکلات تحریم، تورم، کاهش ارزش پول ملی و کاهش درآمدها هم می‌توانند از دلایل اصلی مشکلات اقتصادی این حوزه باشند. دومین الگوی به‌دست‌آمده «زیرساخت‌گرایان» بودند. زیرساخت‌گرایان عقیده دارند بحران کووید-۱۹ بیشترین چالش را برای زیرساخت‌های اوقات فراغت ورزشی ایجاد کرده است. این قسمت از تحقیق با پژوهش‌های دیگر محققان هم‌سو است. کرافورد و گدبی (1987) محدودیت‌های اوقات فراغت را به سه دسته فردی، بین‌فردی و ساختاری تقسیم کردند و مشکلاتی مانند فقدان آب‌وهوای باکیفیت و فضای کم برای تمرین را به‌منزله موانع ساختاری در نظر گرفتند (Crawford & Godbey, 1987). گارژیولو و همکاران (2020)، در پژوهش خود، به ارزیابی عوامل محیطی مرتبط با فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی پرداختند و لزوم دسترسی، نگهداری و ایمنی تأسیسات را به‌منزله عامل حیاتی معرفی کردند (Gargiulo et al., 2020). اندراد و همکاران (2019) کمبود مکان، محیط ناامن و نبود

تجهیزات را به‌منزله محدودیت اوقات فراغت ورزشی بیان کردند (Andrade et al., 2019). شاطریان و همکاران (2017) عدم کف‌پوش و نیمکت مناسب و نبود نور کافی را به‌منزله موانع ساختاری اوقات فراغت ورزشی شهر و بوستان‌های شهر شیراز معرفی کردند (Shaterian et al., 2017). در حین نگارش این پژوهش، به‌دلیل مشکلات اقتصادی در کشور و عدم قدرت حمایت از این قشر آسیب‌پذیر، دولت‌ها هرازگاهی دستور به بازگشایی باشگاه‌ها و اماکن تفریحی و گردشگری می‌دهند. فعالیت این مراکز، بدون در نظر گرفتن مشکلات زیرساختی این حوزه، ممکن است با آسیب‌هایی جدی به سلامت مردم همراه باشد و در صورت ابتلای افراد به بیماری کووید-۱۹ در این اماکن، موجب توقف فعالیت مجدد آن باشگاه یا مرکز خواهد شد. الگوی ذهنی سوم «سازمان‌گرایان» بود. خبرگان این الگوی ذهنی معتقدند که این بیماری سازمان‌های ورزشی و تفریحی را با چالش جدیدی مواجه کرده است. ویروس کووید-۱۹ برنامه‌های کلان یک کشور را دچار اختلال کرده است و برنامه‌های بلندمدت استراتژیست‌ها را در کشورهای پیشرفته و غیرپیشرفته به‌چالش کشیده است که در این خصوص می‌توان به تعویق یک‌ساله بازی‌های المپیک ۲۰۲۰ اشاره کرد. بار و همکاران (2020)، با مطالعه نابرابری‌های اجتماعی در مشارکت‌کنندگان اوقات فراغت ورزشی کشورهای جنوب صحرای افریقا، به نبود مدیریت یکپارچه و توسعه یکنواخت به‌منزله مانع اشاره کردند (Barr et al., 2020). سیلوا و همکاران (2016)، در پژوهش خود، نداشتن زمان و تعهدات اضافی افراد را از موانع مهم اوقات فراغت ورزشی اقشار مختلف مردم برزیل معرفی کردند (Silva et al., 2016). مؤتمنی و همکاران (2014) در تحقیق خود نشان دادند که بی‌توجهی مسئولان به فعالیت‌های زنان یکی از مهم‌ترین موانع فعالیت‌های ورزشی زنان کشور است (Motameni et al., 2014). سازمان‌ها برای گذار از دوران کرونا و حتی در دوران پساکرونا باید طرحی نو را اجرایی کنند و این مسئله نیازمند تغییر تفکر مدیریتی است. الگوی ذهنی چهارم مربوط به «ورزش‌گرایان» بود. این الگوی ذهنی خبرگان، مشکلات ورزشکاران و حامیان ورزش مانند هواداران و اصحاب رسانه را به‌منزله چالش اوقات فراغت ورزشی

مطرح می‌کند. تعطیلی اماکن ورزشی و تفریحی، اضطراب و نگرانی ناشی از ابتلا به بیماری کرونا و ویروس در بدن و ذهن ورزشکاران تأثیرات منفی دارد.^۱ هم‌راستا با این الگوی ذهنی، جیمز پاون و همکاران (2020)، با بررسی مشکلات تأثیرات روانی قرنطینه کووید-۱۹، مشکلاتی مانند استرس، سردرگمی، عصبانیت و ناامیدی را به‌منزله تأثیرات طولانی مدت قرنطینه معرفی کردند (Jiménez-Pavón et al., 2020). طبق پژوهش‌های انجام‌شده، اگر ورزشکاری یک ماه تمرین نکند، ۴ تا ۵ درصد از آمادگی بدنی‌اش را از دست می‌دهد. وقفه یک‌هفته‌ای در تمرینات مرگ زندگی حرفه‌ای ورزشکاری را به‌همراه دارد.^۲ از سویی، تمرین ورزشکاران در خانه، به دلیل نبودن مربی و تجهیزات مناسب، آن‌ها را با خطر آسیب دیدگی مواجه می‌کند. اگر ورزشکاران آسیب ببینند یا بیمار شوند، قطعاً علاوه بر تأثیر در آینده ورزشی خود، به جامعه ورزش قهرمانی کشور نیز آسیب وارد می‌شود. الگوی ذهنی پنجم این پژوهش «غیرفعالان» بود. این الگوی ذهنی شامل افرادی بود که، به خاطر شرایط بحران، مجبور بودند سبک زندگی خود را از فعال به غیرفعال تغییر دهند که برای خبرنگاران حوزه اوقات فراغت ورزشی چالش محسوب می‌شد. هم‌گام با این الگوی ذهنی، متیولی و همکاران (2020) اقدامی جهانی در حمایت از رژیم غذایی سالم و فعالیت بدنی برای ترغیب مردم به بازگشت به سبک زندگی فعال را در دوران بیماری کووید-۱۹ الزامی دانستند (Mattioli et al., 2020). با تعطیلی اماکن ورزشی، اوقات فراغت خانواده‌ها تغییر کرده است. کاهش قدرت عضلات و پایین آمدن توان قلبی عروقی و روی در پی بی‌حرکتی، خصوصاً در جمعیت مسن و افراد دارای بیماری‌های زمینه‌ای، می‌تواند از جمله علل افزایش آسیب‌پذیر جامعه در دوران این‌گونه پاندمی‌ها باشد. بی‌نشاطی، رخوت روانی و حرکتی، کاهش میزان توجه و تمرکز، افسردگی و اضطراب از جمله عوارض ورزش نکردن طولانی مدت در دوران کرونا و ویروس است. بدین‌منظور، نباید بیماری کووید-۱۹ تمام ابعاد زندگی افراد را به خود مشغول

کند و همه را از مسیر زندگی سالم بازدارد. الگوی ذهنی ششم و آخرین الگوی این پژوهش «قرنطینه‌گرایان» بود. این ذهنیت شامل افرادی بود که به‌اجبار از فعالیت‌های اوقات ورزشی دست کشیده بودند و، با قرنطینه خود در منازل، خبرنگاران اوقات فراغت ورزشی را با چالش جدیدی مواجه کرده بودند. وانگ و همکاران (2020)، در خصوص تأثیرات منفی قرنطینه در سلامت جسمی و روحی کودکان هشدار دادند و دریافتند این تأثیرات منفی زمانی بیشتر خواهد شد که فعالیت کودکان در فضای باز و تعاملشان با دوستان خود محدودتر شود (Wang et al., 2020). کاساگراند و همکاران (2020) در پژوهش خود دریافتند قرنطینه در کیفیت خواب، اضطراب و پریشانی جمعیت ایتالیا تأثیر گذاشته است (Casagrande et al., 2020). اگرچه به عقیده پزشکان و متخصصان تنها راه مقابله برای مهار کووید-۱۹ «ماندن در خانه»^۳ و قطع زنجیره انتقال آن است، نباید از تأثیر منفی قرنطینه در اوقات فراغت ورزشی غافل شویم. فصل تابستان در ایران همواره بهترین فرصت و زمان برای مسافرت‌ها، تفریح‌های گروهی و حضور در کلاس‌های ورزشی، هنری و کسب مهارت‌های لازم است، درحالی‌که تمامی برنامه‌های تفریحی و گروهی مردم، با شیوع ویروس کرونا، دستخوش نگرانی‌های ناشی از ابتلا به این بیماری شد. دستگاه‌های متولی اوقات فراغت همانند آموزش و پرورش، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، وزارت ورزش و جوانان نیز در تابستان گذشته برنامه خاصی برای فراغت تابستانه نوجوانان و جوانان ارائه نکردند. بسیاری از خانواده‌ها ترجیح می‌دهند که، به دلیل شرایط ناسالم جامعه از لحاظ بهداشتی، فرزندان‌شان را به‌جای کلاس‌های حضوری اوقات فراغت ورزشی به استفاده از فضای مجازی وادارند. اما، از سویی، استفاده بیش‌ازحد از فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی برای سلامت جسمانی و روح روان آن‌ها نیز مضر است (Zandvavian et al., 2013). لذا، با توجه به ادامه‌دار بودن شیوع بیماری کرونا، باید برای نوجوانان و جوانان، در فصل تابستان، برنامه‌هایی مناسب همراه با رعایت

3. Stay at Home

1. <https://coronavirus.jhu.edu/map.html>
2. <https://www.elmevarzesh.com/what-happens-to-your-body-when-you-stop-working-out>

موارد بهداشتی و ایمنی طراحی شود. در نهایت، موضوع اوقات فراغت ورزشی موضوع پراهمیتی در هر کشور است و در شرایط کنونی، با توجه به تهدید بیماری کووید-۱۹، ضرورت دارد دستگاه‌ها و سازمان‌های اجرایی، برای کاهش چالش‌های شناسایی شده در این پژوهش، اقدامات مثبت متناسب با رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی را مدنظر قرار دهند. بر این اساس، راهکارهایی به منظور رفع موانع این حوزه و برون‌رفت از آسیب‌های این الگوی ذهنی به شرح ذیل ارائه می‌شود:

پیشنهاد‌های اقتصادی: ارائه کمک‌هزینه و وام‌های بی‌بهره به بخش‌های خصوصی؛ پایین آوردن هزینه‌های جاری اماکن از جمله هزینه اجاره، آب و برق؛ ارائه بیمه بیکاری برای کارکنان این حوزه؛ عقد قرارداد برای دوران پساکرونا و پرداخت بخشی از مبلغ قرارداد؛ تمدید قراردادهای کاری؛ دریافت تخفیف و تسهیلات از مالکان اماکن استیجاری؛ استفاده از ظرفیت خیرین ورزشی، تهیه بسته‌های معیشتی برای افراد کم‌بضاعت.

پیشنهاد‌های زیرساختی: پیشنهاد می‌شود، قبل از هر اقدام بازگشایی، جلب اعتماد افراد به این امکان و مشاغل، تهیه ماسک و ارقام بهداشتی برای مراجعه‌کنندگان، رعایت پروتکل‌هایی بهداشتی، اختصاص بودجه به استانداردسازی زیرساخت‌های این حوزه، به‌روزرسانی تجهیزات و امکانات آموزشی به مسائل بهداشتی در دستور کار مسئولان امر قرار گیرد.

پیشنهاد‌های سازمانی: ایجاد کارگروه‌های تخصصی در باشگاه و فدراسیون‌ها از موارد لازم و ضروری است که می‌تواند در آینده جلوی بسیاری از مخارج غیرضروری سازمان‌های ورزشی را بگیرد و منابع جدید مالی را جست‌وجو کند. بررسی راهکارهای عبور از دوران کرونا و پساکرونا در ورزش نیازمند ساعت‌ها کار تخصصی است که باید سازمان‌های ورزشی چشم‌انداز مدیریتی سازمان خود را بازنگری و اصلاح کنند. علاوه بر این، نباید از نقش اتحادیه‌ها و سازمان‌های مبتنی بر خود جامعه ورزشی به‌ویژه برپایه مربیان و باشگاه‌ها، به‌منظور ارتقای خودشان غافل شد. مسلماً کانون‌های هواداران، مربیان، نهضت‌های داوطلبی می‌توانند در تصمیم‌گیری بهتر به سازمان‌های اصلی کمک کنند.

پیشنهاد‌های ورزشی و گردشگری ورزشی: توصیه‌هایی از قبیل ارائه نوین آموزش مجازی از طریق شبکه‌های اجتماعی، آموزش از طریق ارسال جزوات و کتب تخصصی، حضور ورزشکاران در کارگاه‌های پیشگیری و مقابله با کرونا و ویروس، حمایت دولت از بخش خصوصی گردشگری ورزشی، سیاست‌های مالیاتی مطلوب، ارتقای تسهیل ویزای گردشگری ورزشی، کاهش هزینه‌های گردشگری ورزشی، رعایت پروتکل‌های بهداشتی در اماکن و مشاغل گردشگری ورزشی بعد از برداشتن محدودیت‌های سفر و گردشگری، به‌کارگیری کارآفرینان خلاق در دستیابی به اپلیکیشن‌های گردشگری مجازی در این دوران، معرفی اپلیکیشن‌ها و سایت‌های معروف گردشگری ورزشی، فروش نیم‌بهای اماکن گردشگری برای دوران پساکرونا می‌توانند به‌منزله نمونه‌ای از اقدامات جدی برای رفع چالش اوقات فراغت ورزشی پیشنهاد شوند.

پیشنهاد‌های غیرفعالان: شرکت کردن کلاس آنلاین ورزشی در اوقات فراغت، استفاده از اپلیکیشن‌های ورزشی، راه‌رفتن و پیاده‌روی با رعایت پروتکل‌های بهداشتی در فضاهای باز منزل، حرکات متنوع پلانک، مدیتیشن و یوگا، واگذاری امانی وسایل ورزشی به خانواده‌ها برای سپری کردن اوقات فراغت خود در منزل از جمله راهکارهای جلوگیری از عادت‌شدن سبک زندگی غیرفعال حتی در پساکرونای جوامع است.

پیشنهاد‌های ارائه‌شده برای چالش قرنطینه: باید با کرونا زندگی کنیم و استفاده از ظرفیت‌های فضای مجازی، برنامه‌ریزی‌های جدید برای اوقات فراغت افراد با شروع ورزش‌های انفرادی از قبیل تنیس روی میز و بدمینتون با رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی و پروتکل‌های بهداشتی، طرح چرخشی استفاده از تجهیزات ورزشی در فضای باز، حضور کادر پزشکی و سفیران سلامت در اماکن تفریحی و گردشگری، استفاده از ظرفیت جهادگران و داوطلبان و کارآموزان برای اجرای برنامه‌های فراغتی، افزایش تعداد کلاس‌های اوقات فراغتی با تعداد کمتر افراد و وجود تأییدیه‌های بهداشتی در شروع هر کلاس می‌تواند کمی حوزه اوقات فراغت ورزشی را از این چالش نجات بخشد.

Municipality of Tehran 8th District). *Management and organizational behavior in sports*, 10(3), 11-22.

Dumazedier, J. (1967). *Toward a Society of Leisure*. New York: Free Press.

Dye, C. J., & Wilcox, S. (2006). Beliefs of low-income and rural older women regarding physical activity: you have to want to make your life better. *Women & Health*, 43(1), 115-134.

Ebrahimi, G., Razeghi, N., & Moslemi Ptrod, R. (2011). Social factors affecting leisure A case study of the 15-64 year-old in the city of Jouybar, Mazandaran, Iran. *Journal of Applied Sociology*, 22(4), 71-98.

Edgington, C. R., Coles, R. L., & McClelland, M. L. (2003). *Leisure: Basic Concepts*. American Association for Leisure & Recreation.

Farahani, A., Hosini, M., & Moradi, R. (2017). Prioritization of Deterrents to Women's Participation in Sport Activities in Alborz Province, Iran. *Journal of School of Public Health & Institute of Public Health Research*, 15(1), 23-34. <http://sjsph.tums.ac.ir/article-1-5476-fa.html>

Forkan, R., Pumper, B., Smyth, N., Wirkkala, H., Ciol, M. A., & Shumway-Cook, A. (2006). Exercise adherence following physical therapy intervention in older adults with impaired balance. *Physical Therapy*, 86(3), 401-410.

Freire, T. (Ed.). (2012). *Positive leisure science: From subjective experience to social contexts*. Springer Science & Business Media.

Gargiulo, I., Benages-Albert, M., Garcia, X., & Vall-Casas, P. (2020). Perception assessment of environmental factors related to leisure-time physical activity in an urban stream corridor. *Leisure Studies*, 39(5), 688-705.

Hajipour, H., Rezaei, M., & Golvi, T. (2021). A Study of Barriers to Leisure for the Elderly in Zabol. *4th International Conference on Physical Education and Sports Sciences*, Tehran. (In Persian)

Jackson, E. L. (1988). Leisure constraints: A survey of past research. *Leisure Sciences*, 10(3), 203-215.

Jiménez-Pavón, D., Carbonell-Baeza, A., & Lavie, C. J. (2020). Physical exercise as therapy to fight against the mental and physical consequences of COVID-19 quarantine: Special focus in older people. *Progress in Cardiovascular Diseases*, 63(3), 386.

kashtidar, M., Talebpour, M., darabi, M., & Nazari torshizi, A. (2020). Identify the Mental Patterns of Experts from Consumers of Mimicry and Fake Brands of Sports Products. *Sport Management Studies*, 12(61), 241-264. doi: 10.22089/smrj.2019.7174.2510.

Kekäläinen, T., Freund, A. M., Sipilä, S., & Kokko, K. (2020). Cross-sectional and longitudinal associations between leisure time physical activity, mental well-being and subjective health in middle adulthood. *Applied Research in Quality of Life*, 15(4), 1099-1116.

در پایان، گفتنی است این تحقیق به دلیل جدید بودن موضوع و نبودن هیچ گونه اطلاعات دقیق در خصوص موانع و محدودیت های اوقات فراغت ورزشی در بحران کووید-۱۹، با محدودیت تعمیم نتایج همراه شده است و پیشنهاد می شود تحقیقاتی در زمینه فرصت های احتمالی به وجود آمده برای اوقات فراغت ورزشی توسط این پاندمی و تعیین شاخص و معیارهایی برای اندازه گیری خسارات به وجود آمده انجام شود. در آخر، از تمامی متخصصان، استادان دانشگاه و اعضای ستادهای کرونا در حوزه ورزش کشور، که یاریگر ما در این پژوهش بودند، صمیمانه تشکر و قدردانی می کنیم.

منابع

- Andrade, R. D., Junior, G. J. F., Capistrano, R., Beltrame, T. S., Pelegrini, A., Crawford, D. W., & Gomes Felden, É. P. (2019). Constraints to leisure-time physical activity among Brazilian workers. *Annals of Leisure Research*, 22(2), 202-214.
- Barr, A. L., Partap, U., Young, E. H., Agoudavi, K., Balde, N., Kagaruki, G. B., ..., & Wesseh, C. S. (2020). Sociodemographic inequities associated with participation in leisure-time physical activity in sub-Saharan Africa: an individual participant data meta-analysis. *BMC Public Health*, 20(1), 1-13.
- Belza, B., Walwick, J., Schwartz, S., LoGerfo, J., Shiu-Thornton, S., & Taylor, M. (2004). pEER REVIEWED: older Adult perspectives on physical Activity and Exercise: voices from Multiple cultures. *Preventing Chronic Disease*, 1(4).
- Casagrande, M., Favieri, F., Tambelli, R., & Forte, G. (2020). The enemy who sealed the world: effects quarantine due to the COVID-19 on sleep quality, anxiety, and psychological distress in the Italian population. *Sleep medicine*, 75, 12-20.
- Crawford, D. W., & Godbey, G. (1987). Reconceptualizing barriers to family leisure. *Leisure Sciences*, 9(2), 119-127.
- Del Duca, G. F., Nahas, M. V., De Sousa, T. F., Mota, J., Hallal, P. C., & Peres, K. G. (2013). Clustering of physical inactivity in leisure, work, commuting and household domains among Brazilian adults. *Public Health*, 127(6), 530-537.
- Donner, J. (2004). Microentrepreneurs and mobiles: An exploration of the uses of mobile phones by small business owners in Rwanda. *Information Technologies & International Development*, 2(1), pp-1.
- Douroudian, A., Shahbazi, M., Godarzi, A. (2021). Analyzing the barriers of the employees participation in leisure time programs with an emphasis on physical activity (Case study:

- Päivärinne, V., Kautiainen, H., Heinonen, A., & Kiviranta, I. (2019). Relationships of leisure-time physical activity and work ability between different occupational physical demands in adult working men. *International Archives of Occupational and Environmental Health*, 92(5), 739-746.
- Phi, G., Dredge, D., & Whitford, M. (2014). Understanding conflicting perspectives in event planning and management using Q method. *Tourism Management*, 40, 406-415.
- Pourezzat, A. A., & Heidari, E. (2011). Studying and Sorting the Challenges and Barriers of Knowledge Commercialization Using Q-Methodology. *Journal of Science and Technology Policy*, 4(1), 49-63.
- Pourranjbar, M., Keshavarz, L., Sharifian, E., & Farahani, A. (2014). Participant barriers of Kerman province's wheel chaired people in recreational activities. *Health and Development Journal*, 3(2), 175-188.
- Rabbani, R., & Shiri, H. (2010). Leisure Time and Social Identity. *Journal of Iranian Cultural Research*, 2(4), 209-242. doi: 10.7508/ijcr.2009.08.007
- Rahmanpour, A., Darabi, M., Mousavi Gilani, R., & Golgoli, M. (2021). Identifying and Prioritizing Opportunities and Challenges of Sports Activities During Covid-19 Disease and Providing Solutions (A Case study of Sistan and Baluchestan Province). *Research in Sport Management and Marketing*, 1(2), 63-82. doi: 10.22098/rsmm.2021.1259
- Reichert, F. F., Barros, A. J., Domingues, M. R., & Hallal, P. C. (2007). The role of perceived personal barriers to engagement in leisure-time physical activity. *American Journal of Public Health*, 97(3), 515-519.
- Shaterian, M., kiani Salmi, S., & Kamari, M. (2017). Investigating Leisure-Time Patterns of Individuals with Physical Disabilities: A Case Study of Individuals with Physical Disabilities in the City of Kashan. *A Research Journal on Social Work*, 3(11), 152-184. doi: 10.22054/rjsw.2017.9655
- Shen, Y. S., Choi, H. C., Joppe, M., & Yi, S. (2020). What motivates visitors to participate in a gamified trip? A player typology using Q methodology. *Tourism Management*, 78, 104074.
- Silva, K. S., Del Duca, G. F., Garcia, L. M. T., da Silva, J. A., Bertuol, C., de Oliveira, E. S. A., ..., & Nahas, M. V. (2016). Barriers associated with frequency of leisure-time physical activity among B razilian adults of different income strata. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 26(2), 206-213.
- Steinhardt, F., Ullenhag, A., Jahnsen, R., & Dolva, A. S. (2021). Perceived facilitators and barriers for participation in leisure activities in children with disabilities: perspectives of children, parents and Kim, C., & Cho, Y. (2015). Working conditions and leisure-time physical activity among waged workers in South Korea: A cross-sectional study. *Journal of Occupational Health*, 14-0028.
- Lear, S. A., Hu, W., Rangarajan, S., Gasevic, D., Leong, D., Iqbal, R., ..., & Rosengren, A. (2017). The effect of physical activity on mortality and cardiovascular disease in 130 000 people from 17 high-income, middle-income, and low-income countries: the PURE study. *The Lancet*, 390(10113), 2643-2654.
- Lew, A. A. (2007). Invited commentary: Tourism planning and traditional urban planning theory—the planner as an agent of social change. *Leisure/Loisir*, 31(2), 383-391.
- Lin, H. H., Lin, J. W., Chen, C. C., Hsu, C. H., Lai, B. S., & Lin, T. Y. (2021, November). Effects of Leisure Obstacles, Job Satisfaction, and Physical and Mental Health on Job Intentions of Medical Workers Exposed to COVID-19 Infection Risk and Workplace Stress. In *Healthcare* (Vol. 9, No. 11, p. 1569). Multidisciplinary Digital Publishing Institute.
- Lucas, J. A., Orshan, S. A., & Cook, F. (2000). Determinants of health-promoting behavior among women ages 65 and above living in the community. *Scholarly Inquiry for Nursing Practice*, 14(1), 77-100.
- Mir Mohamad Tabar, S., Noghani, M., Moslemi, R. (2015). Factors Affecting Leisure Time (A Meta-analysis of Existing Research). *Social Development & Welfare Planning*, 7(24), 165-194. doi: 10.22054/qjsd.2016.2004
- Mat Rosly, M., Halaki, M., Hasnan, N., Mat Rosly, H., Davis, G. M., & Husain, R. (2018). Leisure time physical activity participation in individuals with spinal cord injury in Malaysia: barriers to exercise. *Spinal Cord*, 56(8), 806-818.
- Mattioli, A. V., Ballerini Puviani, M., Nasi, M., & Farinetti, A. (2020). COVID-19 pandemic: the effects of quarantine on cardiovascular risk. *European Journal of Clinical Nutrition*, 74(6), 852-855.
- Motameni, A., Hemati, A., & Moradi, H. (2014). Identifying and prioritizing the barriers for women's sports activities. *Sport Management Studies*, 6(24), 111-130.
- National Youth Organization. (2002). A Survey of Youth Leisure Status. Tehran: *Ahl Ghalam*.
- Nawijn, J., & Veenhoven, R. (2013). Happiness through leisure. In *Positive leisure science* (pp. 193-209). Springer, Dordrecht.
- Neulinger, J. (1981). To leisure: An introduction. *To leisure: an introduction*.
- Newson, R. S., & Kemps, E. B. (2007). Factors that promote and prevent exercise engagement in older adults. *Journal of Aging and Health*, 19(3), 470-481.
- Ozili, P. K., & Arun, T. (2020). Spillover of COVID-19: impact on the Global Economy. Available at SSRN 3562570.

- physical activity. *Qualitative Health Research*, 19(7), 894-906.
- Yasini, A., Rezaekhah, H., Taban, M., & Zeinabadi, H. R. (2017). Identifying Mental Models of Ilam University Students on Job Promotion Using Q-Method (Q). *Journal of Management of Government Agencies*, 9(28), 13-40.
- Zandvanian, A., Heidari, M., Bagheri, R., & Atarzadeh, F. (2013). Cyberspace. Traumas Among Girl Students. *Journal of Culture-Communication Studies*, 14(23), 195-216.
- National Youth Organization. (2002). A Survey of Youth Leisure Status. Tehran: *Ahl Ghalam*.
- professionals. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 28(2), 121-135.
- Taylor, P. (2010). Torkildsen's sport and leisure management.
- Turcot, L. (2016). The origins of leisure. *International Innovation. International Innovation*, 4. https://www.researchgate.net/publication/301637936_The_Origins_of_Leisure
- Wang, G., Zhang, Y., Zhao, J., Zhang, J., & Jiang, F. (2020). Mitigate the effects of home confinement on children during the COVID-19 outbreak. *The Lancet*, 395(10228), 945-947.
- Warburton, D. E., Nicol, C. W., & Bredin, S. S. (2006). Health benefits of physical activity: the evidence. *Cmaj*, 174(6), 801-809.
- Whitehead, S., & Lavelle, K. (2009). Older breast cancer survivors' views and preferences for

Identify The Challenges of Managing Sports Leisure Time in The COVID-19 Crisis

Mohammad Kashtidar¹

Adel Rahmanpour²

Seyed Majid Hosseini³

Morteza Ghenaat⁴

Abstract

With the advent of COVID-19 disease globally, many families and managers have faced the challenge of managing sports leisure time. This study aimed to identify the challenges facing sports leisure time management during the COVID-19. The research method is the interpretive paradigm, and it is Q methodologically. The research population includes experts and professors with perfect knowledge of sports leisure time and policy experts on sports issues in this crisis in Iran. They were selected by the snowball method. With 23 interviewees, the collected data reached theoretical saturation. Among the in-depth interviews with experts and the research background, 29 phrases were identified, and seven subjective patterns were extracted by Q factor analysis. According to the findings, the challenges of managing sports leisure time in order of priority are considering economic, infrastructure, organizational issues, athletes' affairs, lifestyles, and quarantine issues. It is suggested that, to overcome these challenges, alternative programs by health protocols and new solutions presented in this study be considered.

Keywords: Challenges, COVID-19, Subjective Pattern, Leisure Time

¹. Professor of Sport Management, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.

². Ph.D. Student in Sport Management, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran (Corresponding Author); adel.rahmanpour@ped.usb.ac.ir.

³. Ph.D. Student in Sport Management, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.

⁴. Ph.D. Student in Sport Management, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.